

І.Л. Шевчук, доц. (ХДУХТ, Харків)

РОЛЬ КРЕДИТУ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ

Багатогранна роль кредиту в економіці країни обумовлена організацією і розвитком кредитних відносин, зокрема:

1. В умовах становлення ринкової економіки у рамках індустріального суспільства істотно змінилися характер виробничого процесу, тепер йому передують кредит, кредитна операція. Утворення кредитного господарства вивело економіку на якісно новий рівень розвитку. Кредит, кредитні відносини відіграють важливу роль в удосконаленні організації виробництва, у розвитку відносин розподілу і споживання.

2. Зміна системи виробничих відносин спричинила переростання товарно-грошового господарства у товарно-кредитне. На думку академіка А.А. Чухно, це призвело до того, що кредит став системоутворювальною категорією, яка створює сприятливі умови для зростання продуктивних сил, раціонального використання ресурсів (матеріальних, трудових, грошових), підвищення ефективності економіки.

3. Кредит забезпечує стабільне економічне зростання як основу безперервності процесів розширеного відтворення та розвиток суспільного виробництва, сприяє поживленню економічних відносин, прискорює процес виробництва і реалізації продукції та стимулює підвищення ефективності господарювання шляхом акумуляції тимчасово вільних коштів підприємств, населення або держави та перетворенню їх на банківський кредитний ресурс, доступний для позичальників. За його допомогою можна не тільки збільшити обсяги виробництва, а й подолати сезонність, інтенсифікувати інвестиційний процес.

4. За допомогою кредиту здійснюється регулювання ринкової кон'юнктури, пропорційний розвиток галузей, формування потужного внутрішнього ринку шляхом підтримки власного товаровиробника, підвищення якості виробничої та інвестиційної діяльності підприємств, розвитку наукомістких виробництв тощо.

5. Центральний банк за допомогою кредиту має можливість впливати на пропозицію грошей, адже обсяги кредитування тісно пов'язані з такими макроекономічними факторами – зміни у монетарній політиці держави, обсяг додаткової емісії грошей, динаміка грошової маси у річному обчисленні та ін.

6. В умовах ринкової економіки банківська система країни шляхом надання кредитів виступає організатором руху капіталів,

забезпечує їх акумуляцію та перерозподіл у ті сфери економіки, які потребують додаткового вливання капіталу. Але в умовах фінансової нестабільності слід констатувати втрату довіри усіх суб'єктів економічних відносин до банківських установ та національної валюти, що не сприяє поживленню діяльності фінансових установ у сфері кредитування, а відповідно й гальмує розвиток національної економіки.

7. Кредит створює сприятливі умови для підтримки малого та середнього бізнесу, особливо під час відкриття нових підприємств та їх подальшого становлення. Саме така підтримка кредитними ресурсами, як показує досвід розвинених країн, не дає можливості економіці монополізуватися, що є стратегічно важливим для сучасної ринкової економіки.

8. Застосування державного кредиту дає змогу вирішити проблему покриття дефіциту державного бюджету за рахунок залучення урядом коштів до його дохідної частини за допомогою емісії державних цінних паперів, зокрема, облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) та казначейських векселів.

9. Розширенню кредитних операцій сприяє становлення фондового ринку країни та проведення банківськими установами операцій з цінними паперами (наприклад, кредитування під заставу цінних паперів, облік та переоблік векселів, участь кредиту в операціях з емісії цінних паперів та ін.).

10. Кредит активно впливає на всі процеси суспільного відтворення і відіграє важливу роль в організації грошових розрахунків, як готівкових так й безготівкових. Істотним також є зростання його ролі щодо завдань економічного розвитку країни, оскільки кредит сприяє забезпеченню потреб грошового обороту платіжними засобами та економічному використанню ресурсів. Особлива роль належить кредиту у задоволенні тимчасових потреб у коштах, що обумовлено сезонністю виробництва та реалізацією продукції.

11. Кредит також сприяє впровадженню сучасних досягнень науки і техніки у суспільне виробництво, шляхом створення сприятливих умов та підтримки інновацій за рахунок розвитку довгострокового кредитування, що стимулює процеси реконструкції, технічного переозброєння та модернізації виробництва господарюючими суб'єктами.

12. Важливу роль кредит відіграє й у створенні сприятливих умов для налагодження міжнародних зовнішньоекономічних зв'язків.